

АКТУАЛІЗАЦІЯ ДЕЯКИХ ВИДІВ РИЗИКІВ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ ВОЄННОГО ЧАСУ

З початком широкомасштабного вторгнення рф на територію суверенної України актуалізувались деякі ризики для українських суб'єктів підприємництва, які до того часу перебували у латентному стані.

Загалом можна констатувати, що підприємницька діяльність під час воєнного стану відбувається в умовах ризикованості підвищеного рівня. Сьогодні кожен із суб'єктів ринкових відносин на усіх рівнях відчуває на собі вплив непередбачених обставин та ризикових ситуацій, адекватна реакція на котрі дозволяє зберегти ресурси та становище на ринку [1].

В цьому контексті розглядаємо ризик, акцентуючи увагу саме на загрозі негативних наслідків, збитків та втрат, до яких може призвести реалізація ризикової ситуації.

Таким чином, ризик – це ймовірність втрати підприємством доходів, ресурсів, активів або поява додаткових витрат в процесі здійснення різних видів діяльності.

Одним з ризиків, який актуалізувався після 24 лютого 2022 року, є ризик роботи з резидентами країн-агресорів, тобто рф та республіки білорусь. Постановою КМУ від 3 березня 2022 року [2] була введена заборона на:

1) виконання, у тому числі в примусовому порядку, грошових та інших зобов'язань, кредиторами за якими є: фізичні особи – громадяни рф, юридичні особи – резиденти рф, українські юридичні особи, кінцевим бенефіціарним власником, членом або учасником з часткою у статутному капіталі 10% і більше, якої є держава рф чи фізичні особи – громадяни рф, юридичні особи – резиденти рф;

2) відчуження у будь-якій формі нерухомого майна, цінних паперів, корпоративних прав, транспортних засобів, повітряних та морських суден, суден внутрішнього плавання особами, пов'язаними з державою-агресором, а також відчуження таким особам або на користь рф, крім безоплатного відчуження на користь держави Україна.

3) відчуження, передачу в заставу, будь-які інші дії, які мають чи можуть мати наслідком відчуження нерухомого майна, цінних паперів, корпоративних прав, транспортних засобів, повітряних та морських суден, суден внутрішнього плавання на користь осіб, пов'язаних з державою-агресором, або на користь рф.

Бюро економічної безпеки України з початку широкомасштабного вторгнення на виконання Постанови КМУ проводить активну роботу щодо скорочення бізнес контактів суб'єктів підприємництва з резидентами росії та білорусі. Для ухилення від цього ризику підприємцям доцільно ретельно збирати інформацію про потенційних та існуючих контрагентів, партнерів та інвесторів.

Іншим видом ризику, який актуалізувався під час війни, є ризик рейдерського захоплення майна підприємства. Наразі, рейдери, спекулюючи на темі війни, активно намагаються приховувати «рейдерські захоплення» нерухомого майна, активів та бізнесу під приводом, нібито, їх примусового відчуження на потреби Збройних Сил України. Для запобігання загрозі рейдерських атак на майно та активи підприємства, по-перше, слід уважно перевіряти повноваження тих осіб, що звернулись з відповідною вимогою, та надіслати запит до Міністерства оборони України на предмет того, чи дійсно існує військова частина, на потреби якої відбуватиметься

вилучення майна підприємства, а також дізнатись чи дійсно суб'єкт звернення є командиром цієї частини. По-друге, потрібно належним чином (хоча б шляхом складання акту приймання-передачі) фіксувати факт передачі майна ЗСУ, максимально детально вказавши його технічні, кількісні характеристики, а також ринкову оцінку на момент відчуження.

Такі дії спрямовані на зменшення потенційних негативних наслідків ризикових ситуацій для суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану.

Література:

1. Савків У.С. Система управління ризиками підприємства в умовах воєнного стану. Фінансово-економічна діяльність суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану. Міжнародний науково-практичний форум (м. Кам'янець-Подільський, 20-21 жовтня 2022 р.). Кам'янець-Подільський: НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут». 2022. С. 144-145.

2. [Постанова КМУ «Про забезпечення захисту національних інтересів за майбутніми позовами держави Україна у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації» від 03.03.2022 № 187.](#) – URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/kp220187?utm_source.

Під керівництвом: доц. каф. Економіки та менеджменту, Ю. Е. Дудневої